

Senjorų mokymosi poreikių analizė rengiant Erasmus+ projektą "Museums: Hubs for Adult Education"

Prienų krašto muziejus kartu su partneriu iš Lenkijos – Bialastoko karo muziejumi – parengė ir pateikė Erasmus+ programos mažos apimties suaugusiųjų švietimo partnerystės (KA210-ADU) projekto paraišką „Museums as Adult Learning Spaces“ („Muziejai kaip suaugusiųjų mokymosi erdvės“).

Projekto tikslas – stiprinti suaugusiųjų švietimą muziejuose, kuriant ir išbandant senjorų poreikiams pritaikytą švietimo programą, skirtą Europos Sąjungos pagrindinių kompetencijų ugdymui, socialinio aktyvumo skatinimui ir įtraukčiai didinti.

Projekto tikslinės grupės

1. Muziejų specialistai ir edukatoriai

Prienų krašto muziejaus ir Bialastoko karo muziejaus darbuotojai, vykdančys ar planuojantys vykdyti suaugusiųjų švietimo veiklas. Projekto metu jie stiprins kompetencijas suaugusiųjų švietimo, įtraukties, universalaus dizaino ir tarptautinio bendradarbiavimo srityse.

2. Senjorai (65+)

Senjorai, dalyvaujantys muziejų organizuojamose edukacinėse veiklose. Ypatingas dėmesys bus skiriamas įvairių poreikių turintiems vyresnio amžiaus asmenims, siekiant didinti jų socialinį aktyvumą, mokymosi galimybes, kultūrinį dalyvavimą ir pagrindinių kompetencijų ugdymą.

SENJORŲ POREIKIŲ TYRIMAS (2026 M.)

Prienų rajono savivaldybės 2026–2028 metų strateginis veiklos planas patvirtina, kad rajonas susiduria su spartėjančio gyventojų senėjimo iššūkiu. Vyresnio amžiaus žmonių socialinė įtrauktis, aktyvus dalyvavimas kultūriniame gyvenime ir mokymasis visą gyvenimą pripažįstami svarbiais vietos bendruomenės prioritetais (Prienų rajono savivaldybės taryba, 2026).

Atsižvelgiant į šias demografines tendencijas ir rengiant Erasmus+ programos mažos apimties suaugusiųjų švietimo partnerystės (KA210-ADU) projekto „Museums as Adult Learning Spaces“ paraišką, buvo atliktas senjorų mokymosi poreikių tyrimas.

TYRIMO METODIKA

Tyrimo tikslas - nustatyti vyresnio amžiaus žmonių mokymosi poreikius, interesus ir lūkesčius, siekiant identifikuoti prioritetines mokymosi sritis ir suplanuoti tikslinės grupės poreikius atitinkančias Erasmus+ projekto veiklas bei kuriamą švietimo programą.

Tyrimo uždaviniai

1. Nustatyti aktualiausias senjorų mokymosi temas.

2. Įvertinti senjorų poreikius ir lūkesčius, susijusius su dalyvavimu edukacinėse veiklose bei jų prieinamumu.

Tyrimo tipas

Aprašomasis kiekybinis tyrimas, papildytas kokybiniais duomenimis iš atviro tipo klausimų.

Duomenų rinkimo metodas

Siekiant išsiaiškinti vyresnio amžiaus žmonių mokymosi lūkesčius, interesus ir švietimo poreikius, 2026 m. vasario mėn. Prienų krašto muziejus, bendradarbiaudamas su Prienų trečiojo amžiaus universitetu (TAU), atliko anketinę apklausą, kurioje buvo derinami uždaro ir atviro tipo klausimai. Toks tyrimo metodas leido ne tik surinkti statistinius duomenis, bet ir išsamiau atskleisti senjorų nuomonę, patirtis bei pasiūlymus dėl būsimų edukacinių veiklų.

Imtis

Tyrimo dalyvavo 126 Prienų rajono gyventojai, vyresni nei 65 metų.

Imtis sudaryta naudojant patogiąją atranką. Respondentai buvo atrenkami iš asmenų, dalyvaujančių Trečiojo amžiaus universiteto veiklose ir bendruomeninėse iniciatyvose.

Tyrimo ribotumai

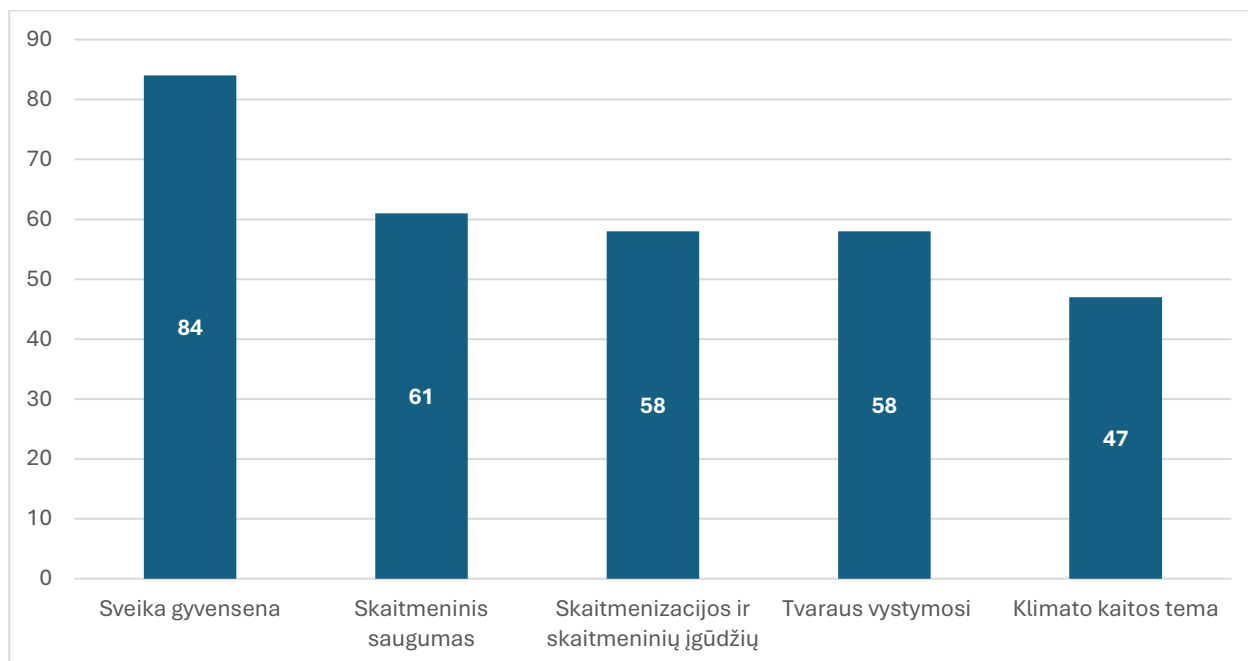
Tyrimo rezultatai atspindi apklausoje dalyvavusių Prienų rajono senjorų nuomonę ir negali būti tiesiogiai taikomi visai Lietuvos vyresnio amžiaus gyventojų populiacijai. Kadangi buvo taikyta patogioji atranka, tyrimo rezultatai pirmiausia naudojami Erasmus+ projekto veikloms planuoti ir švietimo programai kurti.

Tyrimo rezultatai

Siekiant nustatyti aktualiausias mokymosi temas, respondentams buvo pateiktas klausimas:

„Kokiose edukacinėse veiklose Jums būtų įdomiausia dalyvauti?“ Respondentai galėjo pasirinkti vieną arba kelis atsakymų variantus.

Gauti rezultatai pateikiami 1 paveiksle.

1 pav. Respondentų pasirinktos temos (proc. N = 126), galima keletas atsakymų.

Tyrimo rezultatai parodė, kad didžiausio susidomėjimo sulaukė sveikos gyvensenos tema, kurią pasirinko 84 proc. respondentų. Skaitmeninio saugumo ir apsaugos nuo sukčiavimo tema aktuali 61 proc. apklaustųjų. Skaitmenizacijos ir skaitmeninių įgūdžių tobulinimo poreikį nurodė 58 proc. respondentų. Tiek pat apklaustųjų pažymėjo susidomėjimą tvaraus vystymosi tematika. Klimato kaitos klausimai aktualūs 47 proc. respondentų.

Rezultatai rodo, kad senjorai domisi ne tik tradicinėmis kultūrinėmis veiklomis, bet ir šiuolaikiniais visuomenės iššūkiais, susijusiais su sveikata, technologijų naudojimu, aplinkosauga bei saugiu dalyvavimu skaitmeninėje erdvėje.

Analizuojant anketoje atviro tipo klausimų atsakymus nustatyta, kad vyresnio amžiaus žmonėms svarbus edukacinių veiklų prieinamumas. Dalis respondentų nurodė susiduriantys su įvairiais sveikatos ar judėjimo sunkumais, todėl rengiant edukacines programas būtina atsižvelgti į universalų dizaino principus, užtikrinti informacijos prieinamumą ir sudaryti galimybes visiems dalyviams aktyviai įsitraukti į mokymosi procesą.

Respondentų atsakymai taip pat parodė, kad senjorai pageidauja ne tik dalyvauti edukacinėse veiklose, bet ir prisidėti prie jų planavimo, vertinimo bei tobulinimo. Tai atskleidžia didelį vyresnio amžiaus žmonių motyvacijų, iniciatyvumo ir pilietinio aktyvumo potencialą.

Tyrimo rezultatų sąsajos su Europos Sąjungos pagrindinėmis kompetencijomis

Tyrimo metu nustatytos prioritetinės mokymosi temos tiesiogiai siejasi su Europos Sąjungos Tarybos rekomendacijoje dėl bendrųjų mokymosi visą gyvenimą kompetencijų įtvirtintomis kompetencijomis.

Nustatyta mokymosi tema	Europos Sąjungos pagrindinė kompetencija
Sveika gyvensena	Asmeninė, socialinė ir mokymosi mokyti kompetencija
Skaitmeninis saugumas ir apsauga nuo sukčiavimo	Skaitmeninė ir pilietiškumo kompetencijos
Skaitmenizacija ir skaitmeniniai įgūdžiai	Skaitmeninė kompetencija
Tvarus vystymasis	Pilietiškumo kompetencija
Klimato kaita	Matematinė ir gamtos mokslų, technologijų bei inžinerijos kompetencija

Atsižvelgiant į tyrimo metu nustatytus poreikius, projekto finansavimo atveju numatoma:

1. Sukurti švietimo programą, apimančią edukacines veiklas sveikos gyvensenos, skaitmeninio saugumo, skaitmeninių įgūdžių ugdymo, tvaraus vystymosi ir klimato kaitos temomis.
2. Programos turinį grįsti Europos Sąjungos pagrindinių kompetencijų mokymuisi visą gyvenimą ugdymu.
3. Užtikrinti edukacinių veiklų prieinamumą įvairių poreikių turintiems senjorams, vadovaujantis įtraukties ir universalios dizaino principais.
4. Įtraukti senjorus į edukacinių veiklų kūrimo, išbandymo, vertinimo ir tobulinimo procesus.
5. Stiprinti muziejų specialistų kompetencijas suaugusiųjų švietimo, prieinamumo ir įtraukties srityse.
6. Išbandyti projekto metu sukurtą švietimo programą Lietuvoje ir Lenkijoje bei pritaikyti ją tolesnei muziejų edukacinei veiklai

Išvados

Atliktas tyrimas parodė, kad vyresnio amžiaus žmonės yra suinteresuoti aktyviu mokymusi ir dalyvavimu edukacinėse veiklose. Aktualiausios temos yra sveika gyvensena, skaitmeninis saugumas, skaitmeniniai įgūdžiai, tvarus vystymasis ir klimato kaita. Tyrimas taip pat atskleidė prieinamumo ir įtraukties svarbą organizuojant mokymosi veiklas senjorams.

Gauti rezultatai pagrindžia Erasmus+ projekto „Museums as Adult Learning Spaces“ poreikį ir patvirtina muziejų potencialą veikti kaip visą gyvenimą trunkančio mokymosi erdves, skatinančias vyresnio amžiaus žmonių aktyvumą, socialinį įsitraukimą ir kompetencijų ugdymą